

Partidul și cultura

La a șazecea aniversare a glorioasei sale existențe, Partidul Comunist Român se prezintă cu o zestre de înfăptuiri de excepțională însemnătate. Numele său, ca o efigie de aur, este gravat pe toate actele fundamentale săvârșite de poporul român în acest veac de adinci restructurări social-culturale.

Continuator al celor mai înalte idealuri de libertate socială și națională, de independență și unitate, partidul comunist s-a remarcat, de la început, ca exponent fidel al intereselor poporului nostru, ca factor catalizator capabil să înmănuncheze energiile creatoare ale întregii națiuni în lupta pentru făurirea, pe această vatră de civilizație, a celei mai înaintate și drepte orinduirii din milenara sa istorie.

Desfășurînd o bogată activitate revoluționară, partidul a reușit, prin succese clarificări și cristalizări ideologice, prin acțiuni politice de larg răsunet național și internațional, să fie recunoscut ca o impresionantă forță social-politică a țării, ca centru vital al națiunii noastre, avînd un rol decisiv în destinul poporului român. În toate compartimentele vieții sociale, activitatea comuniștilor s-a remarcat prin dinamism, clarviziune, pasiune pentru nou, prin dragostea nețărnută față de ființa națională, ceea ce a condus la creșterea prestigiului națiunii române în lumea contemporană. Strălucitul jubileu, celebrat în această primăvară, prilejuiește, deopotrivă, înălțătoare priviri retrospective și încrezătoare anticipări în diversele domenii ale creativității umane, ale culturii, în sfera căreia, așa cum arată Programul partidului, *„întră totalitatea cunoștințelor de care dispune la un moment dat societatea, și care sînt determinate de gradul dezvoltării forțelor de producție, a științei și tehnicii, a învățămîntului, literaturii, artei, mijloacelor de informare în masă”*.

Partidul nostru a considerat întotdeauna cultura ca pe o latură esențială a vieții sociale, ca pe unul dintre factorii principali de transformare și perfecționare a societății, de ridicare a nivelului general de cunoaștere, de elevare spirituală a colectivității umane, de formare a omului nou. Istoria de șase decenii a Partidului

Comunist Român, făurit în mai 1921, jalonează drumul îngemănării organice dintre partid și cultură, procesul amplu și profund de creștere a influenței partidului în toate sferile culturii, de fundamentare a unei politici culturale, în funcție de obiectivele strategice și tactice care corespund cel mai bine specificului acestui delicat domeniu. Preluînd tradiția mișcării democratice, socialiste, în rîndurile căreia au activat cărturarii de frunte ai țării, partidul comunist a acordat culturii importanța cuvenită, folosindu-se în toate acțiunile sale de marea ei putere de înrîurire în mase, de aportul ei la elaborarea unui program științific, judicios adaptat condițiilor concrete din România. În anii grei ai muncii ilegale, dar mai ales în perioada de cînd a devenit partid de guvernămînt, partidul comunist — forța și conștiința politică a maselor — a păstrat un contact nemijlocit cu oamenii de cultură, atrăgînd în rîndurile sale, ori sub influența sa, pe cei mai valoroși dintre ei. Este o mîndrie pentru partidul nostru de a-și fi cîștigat încrederea și stima slujitorilor culturii, de a se fi bizuit pe contribuția lor în marile bătălii de clasă, de a fi înțeles profund uriașa lor dragoste pentru popor, devotamentul lor față de propășirea țării, setea lor de dreptate și progres. Claritatea țelurilor, luciditatea politică, capacitatea mobilizatoare de care a dat dovadă partidul nostru în marile înfruntări sociale sînt și rodul strînsei sale conlucrări cu făuritorii valorilor culturale, al atenției permanente pe care a acordat-o vieții spirituale, tuturor manifestărilor culturii.

Edificarea culturii noi, promovată de partidul comunist, se întemeiază pe principiile materialismului dialectic și istoric, teorie ce aduce o perspectivă filozofică revoluționară asupra societății, o schimbare radicală a climatului ideologic, moral și filozofic. Pagini de vibrant patos militant s-au scris în publicațiile partidului sau în acelea aflate sub înrîurirea sa în perioada interbelică, împotriva curentelor filozofice iraționaliste, idealiste, retrograde, de orientare mistică, metafizică, gîndiristă, fascistă, pledîndu-se cu

ardeore pentru propagarea și apărarea „adevărurilor cucerite prin știință și sacrificiu”, a concepției înaintate asupra lumii. Anii socialismului consolidează definitiv poziția dominantă a filozofiei științifice, sporindu-i considerabil aportul în procesul de înnoire culturală, de evaluare critică a cuceririlor anterioare, de combatere a oricăror tendințe de eclecticism, de subapreciere a pericolului pe care-l reprezintă infiltrarea ideilor străine, reacționare, în cimpul ideologiei noastre.

Noua concepție a fost așezată la baza întregului proces de învățămînt, condiția *sine qua non* a făuririi unei civilizații superioare, a pregătirii unor cadre de înaltă competență, capabile să răspundă cerințelor pe care societatea le pune în fața școlii, a cercetării. O atenție deosebită s-a acordat organizării pe baze noi a vieții științifice, științei și tehnicii ca factori esențiali ai progresului material și spiritual al societății, prelundu-se contribuțiile valoroase anterioare, ca și realizările de prestigiu existente pe plan mondial. „Creația științifică și culturală — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu — are rădăcini adînci în trecutul îndepărtat al istoriei poporului nostru, ea s-a dezvoltat în strînsă legătură cu procesele social-economice, cu lupta forțelor înaintate pentru eliberare națională și socială, cu întreaga evoluție a societății românești, precum și cu progresul științei și culturii universale”.

Înscrindându-se pe coordonatele majore ale cadrului național, social-economic și politic, creația literar-artistică, componentă însemnată a conștiinței sociale, s-a străduit în permanență să reflecte, în forme și modalități cît mai elevate, viața și munca poporului nostru, gîndirea și sensibilitatea sa, fiind pătrunse de setea lui de libertate și dreptate, de umanism revoluționar și robust optimism, de încredere în viitorul lui comunist. „Ca orîșice element realmente vital — se preciza în manifestul revistei „Bluze albastre” — arta nu-și poate avea rădăcinile decît în viață, să intruzeze viața, să se adreseze vieții”. Deși în acea perioadă de adînci frămîntări și confruntări sociale se cerea subliniată în mod deosebit latura de angajare socială a artei, caracterul ei partizan, animat de un puternic romantism revoluționar, publicațiile partidului afirmau răspicat că „arta proletară nu e nici program politic versificat, nici discurs electoral. Ea rămîne artă, care se adresează, prin mijloacele găsite de resursele personale ale artistului, aceleiași eterne sensibilități omenești” („Proletarul literar”, 1930), că „socialismul nu e nivelator și uniformizator de valori” („Facla”, 1932),

deoarece „creația artistică nu poate exista fără originalitate, iar originalitatea implică diferențiere” („Era nouă”, 1936).

Această viziune, caracterizată prin largă înțelegere a specificului creației artistice, a fost reafirmată mereu, odată cu sublinierea hotărîtă a misiunii sociale, militante a artei, gîndită ca pledoarie pentru virtuțile superioare ale ființei umane, ca dinamizator al energiilor colective. Pilduitoare este, în acest sens, activitatea secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, mare iubitor și ocrotitor de cultură, care, în nenumăratele contacte cu oamenii de știință, artă și literatură, a expus punctele de vedere ale partidului, contribuind la progresul mai rapid al culturii, la înflorirea spirituală a patriei. Marele interes și profunda afinitate față de cultură, cinstirea slujitorilor ei, din toate domeniile și generațiile, vădesc elocvent atenția deosebită pe care partidul nostru o acordă culturii, înalta prețuire de care se bucură în societatea noastră făuritorii valorilor culturale. Admirabila consecvență și înțelepciune cu care partidul conduce destinele culturii, infinita gamă de mijloace și posibilități de stimulare și dezvoltare a ei pe toate planurile, grija neostenită față de puritatea sa ideologică, încurajarea tuturor genurilor și manierelor de creație autentice, posibilitatea de exprimare oferită tuturor individualităților creatoare, sînt doar cîteva dintre trăsăturile ce dimensionează peisajul cultural, mărturie grăitoare a chipului nou al României de astăzi, a realizărilor și speranțelor ei.

O altă caracteristică esențială a revoluției pe care a produs-o activitatea partidului în sferile culturii, ținînd în modul cel mai direct de procesul democratizării acesteia, o constituie difuzarea fără precedent a științei și culturii, a tuturor bunurilor culturale noi, asigurîndu-se pentru aceasta o întinsă rețea de mijloace și instrumente, sprijinite și conduse unitar de către partid. „Dezvoltarea conștiinței socialiste, spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu, este un proces complex la care sînt chemați să concure activ toți factorii educativi de care dispune societatea noastră. Sarcini importante revin în acest sens mijloacelor de informare în masă — organelor de presă, emisiunilor de radio și televiziune, publicațiilor periodice de toate genurile. Prezintă opere de literatură, teatru, cinematografie cu un profund conținut social, spectacole și emisiuni muzicale de înaltă ținută artistică, ele își aduc contribuția la lărgirea orizontului politic și cultural al maselor, la formarea gustului estetic și la satisfacerea cerințelor lor de frumos”.

Gheorghe STROIA